

NAŠ DOM

LIST ZA KMEČKO
MLADINO

Posamezna številka stane 1 dinar.

»Naš dom« izhaja 1. v mesecu. Naročnina za vse leto dvanajst (12) dinarjev. — Za Italijo 7 Lir, Avstrijo 2 in pol šilinga, za Ameriko 0.40 Dol. Za druge države vrednost 20 Din. — Naslov: »Naš dom«, Maribor, Koroška cesta 5. — Položnice si kupite na pošti in vpišite št. 13.577.

Velike so dolžnosti, ki jih ima slovenska kmetska mladina sedanjosti. Njen korak v bodoča desetletja se bo odmerjal po žilavosti in njeni požrtvovalni sili. V tem pogledu so fantje in dekleta doprinesli v mnogoterih slučajih velike dokaze močne zavesti, ki jih navdaja ob nalogah, ki jih razglašuje »Naš dom«, to odlično glasilo zavedne in tvorne slovenske kmetске mladine. Ako je bilo potrebno, smo navajali tudi imena vseh, ki so to zaslužili. Takoj v prvi letošnji številki pa smo tudi zapisali: ena izmed svetih dolžnosti ponosne in zavedne kmetске mladine je tudi ob vsaki priliki in povsod zbirati za sklad »Našega doma«. Koliko jih je, ki vsaj slutijo, koliki so stroški za vzdrževanje mesečnika, ki je najcenejši v celi državi? Velike so žrtve tudi tistih, ki izdajajo to prepotrebno glasilo in vodilo naše kmetске mladine. Zatorej kličemo dekletom in fantom ob tej priliki: na delo za sklad »Našega doma«. Prispevke bomo v »Našem domu« objavljali.

Za sklad »Našega doma« je poslal Jože Novak iz Banovcev, Križevci pri Ljutomeru, 10 Din. — Neimenovan 12 Din. — Fantje in dekleta: posnemajte!

Meh za smeh smo zaenkrat preložili kar na platnice. Evo vam par ocvirkov:

Pomorska. Cene: Prihodnji teden odpotujeva v Ameriko.

Nace: Toda če utone parnik?

Cene: Nič ne de; saj je na parniku reševalni čoln.

Nace: Toda če utone tudi čoln?

Cene: Nič za to; imava reševalni pas.

Nace: In če tudi z reševalnim pasom utoneva.

Cene: To pa sloh ni mogoče.

Nace: No potem je pa najbolje, da jo mahneva v Ameriko kar z — reševalnim pasom.

Z želom. Prijatelj: Torej zares ne greš z mano?

Mlad zdravnik: Žalibog, ne morem; nemudoma moram k nekemu bolniku.

Prijatelj: Oh, privoščiči mu vendar še par ur — življenja.

Varčen človek. Sodnik izprašuje grešnika Lenarta, ki se zagovarja radi vloma v neko blagajno:

Kaj niste vendar vi nesrečnež pomislili na svojo bodočnost, ko ste bili na tem, da izvršite zločin?

Oh, seveda sem, gospod sodnik. Pa kako. Veš denar, kar sem ga naropal, bi bil nesel v hranilnico, ako bi me ne bili orožniki ujeli.

Dobra volja na vas. Gospodič Jurček je prišel po obilnem deževju v vas in je pobaral Poklukarjevega očanca: »Ste imeli dovolj dežja?« — »Dovolj ga je bilo; toda moj sosed ga je imel več.« — »Kako je to mogoče?« — Tedaj se je očanec iznebil sledeče pojasnitve: »Vete, moj sosed ima namreč — večje posestvo.«

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri

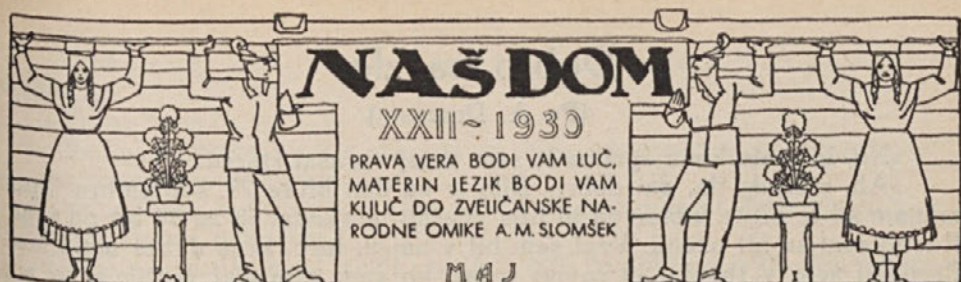
Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

r. z. z n. z.

Ulica 7 10. oktobra

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri in ne odteguje vlagateljem rentnega davka.

In hoc signo vinces.

Naši največji slovenski umovi so z bistroumnim navdahnjenjem doumeli ter razširjevali in propovedovali smisel izobrazbe. Volja do izobrazbe je prinesla našem ljudstvu prosvetno, gospodarsko in politično svobodo: naša zemlja slovenska mora postati vzor dežele prosvetnega kmetско-gospodarskega napredka. In ob takem cilju in spoznanju ne moremo in ne smemo ostati pri tem, pri čemer smo. Mladina je nositeljica in utirateljica kvišku poti bodočih pokolenj; zato mora ravno mladina pri klesanju bodoče podobe naših pokolenj in naše svete zemlje soodločevati. Poklicana je k temu pa edinole, če jo navdaja topla, koprneča želja po znanju in izobrazbi. Kmetška mladina stopa na plan. »Naš Dom« ji je najzanesljivejši kažipot v bodoča obzorja — v njene vzvišene naloge, dolžnosti in pravice. To posvedočujejo številna priznanja, ki jih dobivamo od vsepovsod in ki izzvenevajo: »V tej smeri naprej.« Globoki odzivi takšne usmerjenosti pa se čutijo tudi v fantovskih srcih, njih ljubezni in neporušni zvestobi svojemu stanovskemu glasilu, ki ga razširjajo ter mu pridobivajo vedno novih naročnikov in čitatelejv širom slovenske zemlje.

»Naš Dom« pa hoče to svoje veliko poslanstvo, ki ga ima pri duhovnem vzvalovanju množic slovenske kmetške mladine, še poglobiti ter utrditi. Zato bo uredništvo od časa do časa razpisalo posamezne pismene izdelke o važnih vprašanjih, ki segajo v žitje in bitje slovenskega kmetstva. Izdelke bo pregledal poseben odbor ter prejme dotičnik, ki mu odbor prisodi prvenstvo, kot nagrado lepo knjigo. Razpisujemo z današnjim dnem nagrado za tistega, ki bo najlepše v pismenem izdelku obdelal nalogo: **»Kaj more storiti slov. kmetška mladina za svoj narod in državo?«** Pismene izdelke, ki naj bodo čim krajši in čim bolj jedrnat, pošljite uredništvu »Našega doma« in sicer do 1. junija tega leta. Objavilo se bo samo ime najboljšega.

V tem smislu hoče »Naš dom« vršiti svoj smisel in svoje poslanstvo med slovensko kmetško mladino; na kmetški mladini pa je, da pronikne njeno glasilo do korenin našega bistva, naše rasti in napredka.

Dobro za zlo.

(Po A. Dumasu.)

»No, in stotnikova zgodba?« sem tedaj vprašal starca.

»Ah, stotnik, da, da; dobro. Bilo je na dan bitke 29. septembra. Spominjam se te bitke kakor da bi bila včeraj; in vendar je že 34 let od tega. Ravno sem se bil oženil. Vzel sem bil v najem hišo, ki je danes moja last. Prenočil sem v lbacku in ravno tedaj, ko sem zapuščal gostilno, so me ustavili štirje grenadirji. Pred samega generala so me odvedli; nikakor nisem mogel pogruntati, kaj želijo z menoj.«

»Da li govoriš francoski?« me vpraša.

»Pa to je moj materni jezik.«

»Si že dolgo tukaj v tej pokrajini?«

»Pet let.«

»Ali dobro paznaš to pokrajino?«

»Mislim, da jo poznam.«

»Dobro! Stotnik, tu imate človeka, kakršnega potrebujete. Če vam bo dobro služil, dajte mu lepo nagrado; če vas pa izda, tedaj ga ustrelite.«

»Si slišal?« me je vprašal tedaj stotnik.

»Sem, gospod stotnik.«

»Torej, dobro. Naprej!«

»Kam?«

»Kmalu boš izvedel.«

»Toda vendar . . .«

»Naprej! Ne ustavljaš se, sicer te ubijem.«

Kaj sem mogel? Šel sem. Že smo krenili v smeri, kjer so se nahajale francoske predstraže. Tedaj mi je stotnik pogledal v oči in dejal:

»Sedaj gre zares. Desno ali levo moramo kreniti; ti pa nas imaš voditi nad vasjo Mautta, kjer moramo izvršiti neki posel. Pazi dobro, da bi ne srečali kakšne sovražne francoske straže; vedi dobro: čim razlegne prvi sovražniški strel, te ustrelim. Tedaj je vzel stotnik bližnjemu vojaku puško ter jo naperil tik moje glave..

»Saj bi vendar ne bila moja krivda, ako bi se . . .«

»Opozoril sem te; dosti. Po tem se ravnaj; zdaj pa molči in naprej!«

Tiho smo krenili skozi smrečje proti moji hiši. Ko smo prispeli v bližino moje hiše, sem vprašal častnika:

»Gospod stotnik; ali dovolite, da sporočim svoji ženi, kam gremo?«

»Podlež, kaj nas kaniš izdati,« je siknil skozi zobe ter me udaril s puškinim kopitom v rebra.

»Jaz, gospod stotnik? . . .«

»Tiho; naprej!«

Jedva za petdeset korakov smo šli mimo moje hiše, pa nisem smel niti ziniti, a kamoli, da bi bil smel poklicati svojo mlado ženo. Jeza se je kuhala v meni, da se Bogu smili. Končno smo skozi grmovje uzrli Mautta. Pokazal sem jo stotniku s prstom, ker se nisem več osmelil, da bi bil spre-govoril.

»Dobro,« pravi stotnik; sedaj se pa podvizaj, da nas čimpreje tjakaj privedeš.«

»Lahka stvar je to; na enem mestu se približa gozd cesti na petdeset korakov.«

»Tukaj torej?«

»Ne, na drugem mestu; pač pa se lahko prebijemo na drugo stran, da nas sovražnik ne opazi.«

»Odvedi nas tjakaj takoj; pazi dobro, da nas sovražnik ne opazi, sicer te na licu mesta ustrelim.«

Peljal sem jih po neki stezi; vse se je bilo že dobro izteklo, ko zablisne nenadoma od one strani: razantna salva sovražnikovih krogel je pretresla ozračje.

»Zdi se, gospod . . .« Ničesar se ne zavedam več, kar se je nato zgodilo. Tedaj sem začutil strahovit udarec po glavi, nato sem telebnil na zemljo. Noč je legla na zemljo, ko sem se prebudil. Nisem niti vedel, kje se pravzaprav nahajam. Samo strašno težo sem čutil v glavi; opazil sem, da je srajca vsa krvava. Okoli mene so ležala mrtva telesa. Tedaj šele sem se zavedel.

Skušal sem se dvigniti, pa ni šlo. Začutil sem, da žubori v neposredni bližini potoček; prilezel sem do njega. Dobro mi je dela voda, tako da sem se polagoma vzel na noge. Proti domu sem jo počasi mahnil. Vzдолž poti so ležali mrtveci. Ko sem pa prispel do roba gozda ter opazil svojo hišo, sem poklical svojo ženo, ki je prihitela iz hiše pol živa in pol mrtva. Ko sem šel v smeri proti njej, sem opazil na ledini človeka, ki je ležal v mlaki krvi. Spoznal sem: bil je stotnik.

Žena je šla v hišo; jaz pa sem počasi dvignil stotnika ter ga spravil na svoj dom. Ko smo ga slekli, so zazevale tri globoke rane, zadane z bodalom. Toda še je živel.

Nisem zdravnik; pa sem si dejal: niti notranjščini ne škoduje vedno vino; gototo ne bo škodovalo zunanjščini. Vzel sem nekaj krp, jih pomočil v vino ter jih položil preko ranjenih mest; žena pa je šla iskat nekaj zdravilnih rastlin. Moje zdravilo je učinkovalo: po devetih minutah se je začel gibati, po petnajstih minutah je začel gledati po sobi. Zavedel se je.

»Oh, kaj bi bili gospod stotnik, ko bi me bili zares ubili?«

Štirinajst dni pozneje je bil stotnik zopet pri svojem polku. Naslednjega jutra mi je prinesel generalov pribočnik 500 frankov, s katerimi sem si kupil hišo.

»Kako pa se je zval dotični stotnik?«

»Ga nisem niti vprašal,« je dejal starec ter se globoko zamislil . . .

Sredi življenja viharjev.

(Povest iz tirolskih gorâ; po A. Pichlerju prevel fant od Soče.)

Toda to Sebastijančku vsaj za trenutek ni prijalo, kajti vleklo ga je s tovariši, ki so čakali pred vrati, v gozd nabirat lešnikov. Končno se je seveda udal. Kaj naj bi sicer drugega storil? Uvidel je, da mora tudi zanj pričeti vajeniška doba; ljubše mu je bilo, postati kovač kakor krojač ali morda celo črevljar. Živahno je postalo v kovačnici. Prihajali so vozniki ter vedeli vedno kaj novega povedati. Nikdar ni manjkalo zabave.

Poleg njega sta delala tudi dva brata. Prvi je bil že pomočnik — prost, zvest in marljiv ter v vsakem oziru tako zanesljiv, da mu je oče, ko je šel nakupovat žeblje, izročal nadzorstvo nad kovačnico. Bodi že sedaj pojasnjeno, da je po očetovi smrti prevzel kovačnico, se nato poročil in srečno živel spoštovan od vseh v okolici.

Drugi brat, Hieronim po imenu, je imel več sličnosti z materjo nego z očetom, dočim je bilo pri Sebastijanu drugače. Mati je bila tiha ter vedno razmišljajoča. Le redkokdaj se je je polasčalo razburjenje. Če se je pripetilo kaj nenavadnega, tedaj je dvignila glavo, oči so strmele v daljavo in redko je spregovorila pri tem besedo. Zdelo se je kakor da je dotično stvar že davno pozabila; tedaj se je nenadoma zbudil spomin in mati se je vračala k zastareli zadevi. Take narave niso neobčutljive za žalitve.

Njen Hieronim je bil trši; žalitve, ki jih je navidezno mirno sprejemal, so razburkovale njegovo notranjost. — »Bomo že videli«, je zaškripal v takih slučajih in je pozneje bruhalo iz njega tem mogočnejše in nevarnejše. Sicer ni bilo mogoče govoriti o sovražnosti med bratoma, dasi je razlika v značajih bila takoj vidna.

Tako so vsi trije bratje kovačevali v očetovi kovačnici; toda vedno ni moglo tako ostati. Dve leti je kovačeval Sebastijan ter marsikaterega konja podkoval. Tedaj je zvedel, da bo v kratkem akademski pevski zbor iz bližnjega mesta priredil svečano slavlje. Še nikdar ni bil prisostvoval taki svečanosti; zato je naprosil očeta, da mu je dovolil udeležiti se slavja v bližnjem mestu. Vrh tega mu je dal še dva kovača pod pogojem, da ne bo kozarcu preveč na dno gledal in da bo do večera že doma. Bilo je to pri zajtrku. Sebastijan je od samega veselja vrgel žlico vstran, se dvignil ter brez vsega zdrvel proti vratom: »Kaj ne boš počakal molitve«, je spregovorila mati. Sebastijan se je vrnil. Šele potem, ko so odmolili, se je Sebastijan lepo preoblekel ter se napotil k akademskemu slavju. Z njim je šel tudi Hieronim.

Lepo je bilo pri nastopu akademikov iz Inomosta. Študentje so bili vedri ter so se s svojim krasnim petjem sijajno postavili. Z začudenjem je sledil Sebastijan posameznim prireditvenim točkam. Globoko zamišljenega in prevzetega ga je tedaj opazil sosedov sin, ki je študiral v Inomostu, ter se mu približal. »Škoda za te«, je dejal študent; »Sebastijan, ti bi moral biti na vseučilišču v Inomostu; bi gotovo ne bilo luštnjše fanta od tebe.«

Kakor črv se je ta pripomba zajedla v Sebastijanovo srce, da ni mogel nikoli več nanjo pozabiti. Zbudile so se hipoma želje in načrti, ki jih doslej niti poznal ni. Zamišljen in presunjen se je oddaljil ter se pomešal med vaščane, ki so zvedavo in živahno radovednostjo sledili poteku slavja. Liki viharju se je vselil nemir v Sebastijanovo dušo ter jo vznemirjal.

Pri dolgi mizi v ozadju so sedeli kmetje s svojimi ženami in otroci; tudi mlinar je bil tamkaj s hčerko Cilko. Kovačeva žena je bila v bogsigavedi katerem kolenu v sorodstvu z mlinarjem. Hieronim je bil že zavzel prostor nasproti Cilki; zato ni moglo niti najmanj vzbuditi začudenje, da se je pridružil tudi Sebastijan. Hieronim je od časa do časa napravil globok požirek; vse živahnejši je postajal, dokler se mu ni celo izvilo važno razor detje Cilki nasproti: »Pravzaprav se že dolgo nismo videli.«

»Ti posnemaš pač svojega patrona, ki je kot svetnik živel v puščavi ter bežal pred ljudmi.«

»Ali pa kot oni puščavnik tam na gradu«, je odvrnila mlinarica; »saj ga vsi poznate brata Srečka; še pred par leti se niti najmanj ni branil hrane. Tedaj pa je nenadoma prišlo nadenj razsvetljenje, da se je umaknil tja zgoraj. Pred nedavnim še so se podale k njemu neke žene, ker je bil z življenskimi potrebščinami bolj pičlo založen. Medtem pa, ko so one trkale pri vratih, je on zadaj smuknil skozi okno, tako da so mu morale vreči vrečico preko ograje. Zahvala je prišla ženam preko domačega župnika. Ko ga je bil namreč župnik vprašal, zakaj je bil bežal, je odvrnil puščavnik, da stoji zapisano v knjigah starih očetov, da je hudič pobožne vedno spravil do padca preko žena.«

Pri mizi so se gromko zasmjeli. »Ta vas je že dodobra spoznal«, je pridral mlinar; »in zato je tudi o pravem času odnesel pete.«

»Ravno zato si tudi letal za mejo, dokler te nisem vzela«, je nekako užaljeno menila nato mlinarica.

»No, ja, kaj bi«, je nadaljeval mlinar; »nazadnje pa ni bilo niti napačno, da sva se našla in zvezala.«

Sredi tega besednega dvoboja je Hieronim šepetal Cilki nekaj nerazumljivih besed; Sebastijan pa je bil za čudo molčeč in tih. Odkar je bil skupaj s študentom, skoraj ni bil spregovoril besedice. Cilka se mu je ta večer dozdevala povsem drugačna. Tedaj se je bil pojavil od nekoč študent in je mladi gosposdični podaril lep šopek.

»Oh, ko bi tudi jaz imela tak šopek«, je vzkliknila Cilka napram očetu.

»Teга ti bom pa jaz prinesel,« je dejal Hieronim ter se počasi dvignil. Medtem pa je bil Sebastijan urno skočil od stola ter se bliskovito vzpel preko bližnje ograje, medtem ko je brat Hieronim utrgal prvo cvetko. Ko se je Hieronim vrnil, mu je zaklicala Cilka: »Hvala ti, mi je že Sebastijan prinesel.«

Ves začuden je bil obstal Hieronim ter je počasi sedel na svoje prejšnje mesto, ne da bi spregovoril besedice. Odtlej ni trenil s pogledom od brata Sebastijana. Ko se je bil Sebastijan dvignil od mize, mu je Hieronim sledil, ga potegnil vstran ter mu zašepetal: »Takšen zelenec kakor si ti, ne bi bil smel podariti dekletu šopka.«

»In zakaj ne?« je radovedno pripomnil Sebastijan.

»Ker ti je šele 17 let!«

»In tebi 18! Pojdi se solit s svojimi izgovori!«

»Še enkrat poizkusi s šopkom, pa boš videl!«

Sebastijan je odvrnil z nasmehom; medtem sta prispela k slavju kovač in njegova žena kakor sta bila napovedala. Lepo so se imeli v zabavni družbi do večera, ko je zadonel rog študentov. Uvrstili so se v sprevod z zastavo na čelu ter se vrnili v Inomost. V Sebastijanovem srcu pa je glo-dalo kakor črv.

V.

Naslednjega dne je šlo življenje svojo običajno pot. V kovačnici je šlo delo živahno izpod rok. V Sebastijanovi notranjosti so se pojavljale skrbi ter se združevale z željami in nadami; toda zaenkrat ni maral niti staršem

in niti bratoma ničesar omenjati. Ko so se bile lastavice že odselile in je listje jelo rumeneti, tedaj je Sebastijan postajal vse nemirnejši. Zgodilo se je, da je Sebastijan s svojim delom več škodoval nego koristil in da so

se očitki proti njemu začeli množiti. Soboto pred Mihaelom se je bil odločil — odložil je železo in dejal očetu: »Z obrtjo ne gre več; študirati hočem.« Očetu je desnica, s katero je bil zamahnil s kladivom proti nakovalu, kakor obstala; počasi je bil spustil kladivo na nakovalo in motril sina od pete do temena. Levo in desno pa sta zijala brata od začudenja in strmela v Sebastijana.

Za hrepenenjem po materi.

Drama iz svetovne vojne. Po pripovedovanju Lad. Sokliča, vojnega kurata, spisal Frant. Šupka. Poslovenil Jan. Oblak.

Drugi prizor.

Četovodja Klinar in trije vojaki s puškami.

Klinar: Kaj pa to? Nikogar ni na straži! Izvestno je ta vražji Landič pobegnil!

Prvi vojak: Pokorno javim; tu leži bajonet!

Drugi vojak: Gotovo je pobegnil!

Tretji vojak: Gospod četovodja, jaz mislim, da daleč še ne bo!

Klinar: Hitro za dezerterm! (Vsi odhite, pozorišče ostane trenotek prazno.)

Tretji prizor.

Druga patrolja, poveljnik patrolje četovodja Maier in trije vojaki. Janko. (Za pozoriščem se sliši hrup in strel.)

Maier (kliče za odrom): Stoj! Stoj! Hej, hola, stoj, sicer ustrelim! (Vsi prihajajo na oder, Janko z obstreljeno roko.)

Prvi vojak (obvezuje z robcem Janku roko): Kaj si vendar počel, da ti roka krvavi? Sam si se obstrelil, kajne!? Odkod si?

Janko (ne odgovori).

Drugi vojak: Roko si je obstrelil, da bi se mu ne bilo treba dalje vojskovati.

Tretji vojak: Dezertiral si!

Prvi vojak: Daj sem roke, pes, da te zvežem.

Maier: Vedite ubežnika vklenjenega in brez odloga pred vojno sodišče.

Drugi vojak (sune Janka s puškinim kopitom v hrbet).

Janko (plaka): Izgubljeno, vse je izgubljeno!

Maier: Marš!

Janko (se opoteka od glada in odhaja z vojaško patroljo).

Zavesa počasi pada.

Tretje dejanje.

Sokličeva soba. Na sredi miza, štirje stoli, obešalnik za obleko, omara, na steni visi križ.

Prvi prizor.

Soklič, pozneje njegov sluga.

Soklič (prihaja od vojaškega pogreba s štolo na vratu in se slači).

Vojak - sluga (salutira): Gospod vojni kurat, pokorno javim, da je prišel za vas neki dopis od divizijskega sodišča (izroči dopis, pozdravi vojaško in odhaja).

Soklič (naglo odpre depešo in čita): Jutri ob 11. uri dopoldne se javite pri divizijskem sodišču v Ryhwaldu ter počakajte na povelje, katero vam izroči predsednik vojnega sodišča. Ces. in kr. general Rihard von Masseffy. — Kaj to pomeni? (Se prime za glavo.) Zakaj pravzaprav gre? Hitro skočim h gospodu stotniku Prochazki. (Stlači depešo v žep in hoče oditi, v tem nekdo potrka.)

Drugi prizor.

Stotnik Prochazka in Soklič.

Prochazka (trka).

Soklič: Prosto! Naprej!

Prochazka (vstopi).

Soklič: O, zdravi, gospod stotnik. (Podajata si roke drug drugemu.)

Prochazka: Hvala, gospod Soklič.

Soklič (mu poda dopis): Gospod stotnik, prosim vas, prečitajte si to in povejte mi, kaj to pomeni? Pravkar sem bil k vam namenjen, pa pridete vi sami kakor nalašč.

Prochazka (naglo preleti z očmi depešo): Kolikor vem, bode vaš in moj varovanec Janko Landič jutri ob 11. uri obsojen radi dezerterstva. No, in to veste, da bo obsojen na smrt. Dve uri po razglašeni obsodbi bo ustreljen ali obešen, in vi ga boste spremljali na morišče in imeli potem svarilni govor na vojake.

Soklič: Janko obsojen, usmrčen in jaz, da bi moral pri tem biti navzoč? Nikakor ne, zblaznel bi od tega.

Prochazka: Ne razburjajte se, prijatelj, ostanite mirni! Pomislite, da gre tu za Slovana, našega rojaka. Pomislite, da če pokazete le najmanjše protivljenje, si nakopljete naš sum, imate takoj preiskavo na vratu in pridete naposled še sami na morišče, ako se ne bi pokorili povelju gospoda generala.

Soklič: Kaj, ali res ni mogoče več rešiti ubogega fanta? Gospod polkovnik zdravnik Skalar ga pozna, kaj če bi on posegel vmes in pojasnil vojnemu sodišču, da je Landič sanjač, sicer pa neizmerno dober človek. Govorite z njim!

Prochazka: Dvomim zelo, da bi se on hotel izpostavljati.

Graditi cerkve in šole, snovati zveze je velika in plemenita stvar; toda vse to bi bilo zgrajeno kakor na pesku, če mu ne damo trdnih temeljev s poštenim ter neodvisnim katoliškim časopisjem. (Pij X.)

Kmetijsko strokovna izobrazba — temelj naše gospodarske rasti.

Vse do početka sedanjega stoletja je bilo Dancu pri obdelovanju polja eno najglavnejših sredstev: r o k a. Odtlej se opaža v danskem kmetijskem gospodarstvu vedno očitneje uporaba mehanične in električne sile. Ponekod so se jeli nabavljati mali petrolejski motorji; drugod zopet so se snovale zadruge po posameznih vaseh, kjer so si prebivalci zajamčili s skupno nabavo in skupnim združnim odplačevanjem s ceneno električno pogonsko silo. Podjetni Danci so pa dali drugim državam, kjer prevladuje kmetijski živelj, sijajen zgled spodbudne naprednosti v kmetiskem gospodarstvu: ustanavljali so združne elektrarne, s čimer so se pogonski stroški izredno znižali. Pretežna večina danskih elektrarn sloni na združni podlagi. Duh združarstva in vzajemnosti je tukaj tako močan, da so posamezne vaške združne elektrarne med seboj spojene, tako da si ena od druge po stopnji uporabe izposojuje električno strujo. Vzporedno s tem razvojem se je uveljavilo pri teh vseskozi razsodnih in gospodarskih Dancih s o c i a l n o načelo, ki se je v zvezi z visoko stopnjo združnega duha tako zelo uveljavila v gospodarskem življenju, da se cene za električno strujo predpisujejo z ozirom na ha zemlje. Danes je v Danskem kmetijskem gospodarstvu razvoj tak, da nadkriljuje uporaba električne pogonske sile daleko uporabo motorjev, traktorjev, parnih lokomotiv in drugih sredstev starejše poljedelske tehnike. Elektromotor je docela prodril, ker je najcenejše in najudobnejše pogonsko sredstvo.

Smisel danskega kmeta za izkoriščanje ter izrabo posameznih novodobnih poljedelskih tehničnih sredstev v kmetiskem gospodarstvu pa je razvidno tudi ob visoki razvitosti mlekarstva. Eno najvažnejših vprašanih v tej panogi kmetškega in splošno narodnega gospodarstva je na primer vprašanje ohranitve svežine mleka ter drugih mlečnih izdelkov. Bolj kakor kje drugod se je v Danski uveljavila uporaba priprav za umetno ohlajevanje posameznih mlečnih izdelkov. Ni čuda, da se je potemtakem razvila v deželi danski do tolike stopnje posebna industrija za proizvodnjo takih ohlajevalnih sredstev, priprav in naprav. V tem oziru slovi po vsem svetu znana tvrdka »A. S. Thomas Ths. Sabroe et Co.«, ki obstoja že okoli 35 let in ki oskrbuje danes s svojimi proizvodi 98% vseh danskih mlekarn.

Gospodarski utrinki.

Gnojenje z žveplom. V Zedinjenih ameriških državah je vršila ogledna ter preizkuševalna postaja v Merilendu poizkuse z žveplanim gnojenjem. Posamezni poizkusi so se z ozirom na različnost zemljišča tudi različno obnesli. Vsekakor se more smatrati kot dognano: ponekod so se pokazali uspehi v očitni meri, drugod zopet pa so se jedva čutili in opazili. Gotovo

Pa je v smislu izida omenjenih poizkusov, da je žveplo primernejše sredstvo za izboljšanje zemljišča kakor pa kot pognojvalno sredstvo.

Čilskega solitra se porabi v Italiji letno nad 1 milijon kvintalov v industriji in poljedelstvu, v Franciji ga uporabijo štirikrat toliko; v celoti se uporabi na celem svetu čilskega solitra nad 30 milijonov kvintalov

Napredek mlekarstva v Avstriji. Še do nedavna je morala avstr. republika uvažati precejšnje količine proizvodov mlekarstva iz sosednjih držav; tudi iz naše države se je v tem oziru precej izvažalo. S pomočjo posebnega posojila pri Društvu narodov, dvigom poljedelstva in sistematičnim delom za napredek kmetskega gospodarstva pa je uspelo vodilnim avstrijskim gospodarskim krogom, da se je število ustanov za proizvodnjo mlekarških izdelkov silno dvignilo in da se je tudi povečala molznost oplenjenih kravjih pasem. Posledica je bila: Avstrija je danes docela neodvisna od vsakega uvoza mlekarških izdelkov.

Sadjarstvo v dravski banovini. V celi banovini je 17.000 ha zaraščenih s sadnim drevjem. V obsegu bivše mariborske oblasti imamo: 2.031.715 jablan, 727.645 češpljevih, 537.466 hruškinih, 164.318 orehovich, 160.974 črešnjevih, 40.102 breskvinih ter 12.345 mareličnih dreves. V obsegu bivše ljubljanske oblasti pa: 724.352 jablan, 461.063 češpljinih, 364.484 hruškinih, 116.537 orehovich in 201.862 črešnjevih dreves.

Nov način konzerviranja jajc so uvedli, kakor poroča novosadski »Poljoprivredni glasnik« v Ameriki. Pri tem se uporablja posebno olje, ki se segreje na 200° in ki se vlije v poseben sod, 36 palcev dolg in 24 globok. Jajca, ki jih hočemo konservirati, postavimo v posebno košaro ter jih porazmestimo; nato potopimo košaro v sod s segretim oljem in jo držimo tako 30 sekund. Nato potegnemo košaro iz sode, nakar se jajca osuše. Segreto olje prodre namreč v razpoke jajčne lupine, se nato pohladi in strdi. Na ta način se onemogoči pronicanje zraka v jajce. Olje se segreva z električno strujo, dočim se določa toplota s posebnim regulatorjem.

!!

Slovenski kmetski mladini je

„NAŠ DOM“

edino ter nenadomestljivo glasilo v bodočnost.

!!

Ob zaključku gospodinjkega tečaja v Slatina-Radenci. V sredi naša prezasluzna prva voditeljica gospodinjstev za kmetska dekleta gospa Elizabeta Premrou.

Zgodba o dveh mlinih.

Eden je bil na veter, drugi pa ob vodi; vetrnjača je bila zgoraj na hribčku, vodni mlin pa spodaj ob vznožju ter ob potoku v dolini. Pošteni narod, ki ni maral zamere na nobeno stran, je oba mlina ohranil. Toda mrznja je razdvajala oba mlinarja, obe mlinarici in celo otroke. Mlinar s hribčka je nekega jesenskega dne vpisal svojo Anico in Franceta v šolo gospe Klare; istega dne je peljal upisat mlinar iz doline svojega Janeza in Marico v šolo gospe Klare. Mrznja otrok se je prenesla tudi v šolo tako, da je učiteljica Klara nekoč vzkliknila: »Oh, kedaj bo prišlo do sreče in pomirjenja med obema mlinoma!«

Otroci so morali v šolo preko potoka; Anica in Francek sta obšla prehod v bližini dolinskega mlina ter sta prehajala preko potoka na nevernejšem mestu, ker je bila tukaj radi izliva številnih potočičev voda veliko naraslejša. Nekega večera pa je zadivjala strašna nevihta. Lilo je iz oblakov kakor iz škafa. Omenjenega dne ni šla Marica v šolo, ker se je bila prehladila; Janko je bil sam šel v šolo ter se je pri povratku domov nekoliko zadržal pri sorodnikih. Prišedši do potoka, začuje obupne klice, polne groze in strahu. Pohiti dalje ob potoku navzgor in tedaj se mu razodene strahovit prizor: Anica in Francek sta se s poslednjimi močmi držala grmičevja ob obali visoko naraslega potoka, omagujoč v navalu pljuskojočega vodovja. Janko se ni pomišljal; pognal se je v potok in rešil najprej Anico ter jo spravil na trato ob obali, nato pa Franceka. Oba je še spremljal do doma ter ju izročil materi.

Konec je bil mrznje med mlinarjema, mlinaricama in otroci. Blagoslov je orosil njihovo življenje: tako se je bilo dogodilo, da sta se v cvetu mladosti poročila Francek z Marico, Janko pa z Anico. Sreča in zadovoljstvo sta se naselila ob obeh mlinih na hribčku in ob potoku v dolini.

Z vsa resnostjo ter zavestjo odgovornosti pred Bogom in ljudmi naj se kmetijska mladina zave poslanstva, ki ji je namenjeno.

ŠIROM KATOL. VESOLJSTVA

Veliki evharistični kongres za katoličane iz cele naše države bo v dneh od 14. do 17. avgusta v Zagrebu. Za omenjeni kongres, ki bo ena največjih manifestacij katolištva v naši državi, se vrše širom države velikanske priprave. V svrhu organizacije katoliških mas za udeležbo pri veličastni prireditvi jugoslovanskih katoličanov so se po posameznih škofijah osnovali diecezanski odbori, in sicer v Djakovu, Sarajevu, Mostarju, Splitu, Hvaru, Šibeniku, Senju, Beogradu, Velikem Bečkereku, Ljubljani, Mariboru in Križevcih (tukaj je škofijski sedež grkokatolikov). Omenjenega kongresa se bodo udeležili katoličani iz ce-

lega sveta; posebno veliko zanimanje je že sedaj opazati v bratski češkoslovaški republiki in pa med ameriškimi katoličani Jugoslovani.

Evharistični pokret v Češkoslovaški je v poslednjem času v nelikem razmahu. Opaža se to v vseh češkoslovaških katoliških organizacijah. V svrhu poglobitve evharistične misli v orlovskih vrstah, se je osnovala »Legija sv. Vavilava«, ki združuje v svojih vrstah viteze, legijonarje in navadne vojščake, ki pristopajo večkrat na mesec k skupnemu svetemu obhajilu. Razen tega se legijonarji in vitezi sestajajo vsak mesec na duhovne sestanke, na katerih razmotrivajo vprašanje, kako bodo vse svoje sile posvetili Bogu, sebi in celemu narodu v časni in večni blagor.

IZ VSEH VETROV

Kmetško radijevo vseučilišče v švedski. Radio postaja je eno najučinkovitejših sredstev za širjenje narodne prosvete. Raznim slojem prihaja radio v hasek pri utrjevanju in širjenju duševnega obzora. In kmetu? V odlični meri se je od dolžila v tem oziru duševnim potrebam kmetstva mala švedska državnica na severu Evrope. Že to, da je v par letih osnovala okoli 60 kmetških vseučilišč, daje naprednemu duhu, ki se uveljavlja v omenjeni državi, najzgovornejše in najlepše izpričevalo. Toda to ni bilo zadosti; vodilni prosvetni krogi v švedski so šli tako daleč, da so tudi radio stavili v službo kmetškega napredka in prilagodili njegov prosvetni program duhovnim težnjam in potrebam kmetškega ljudstva. Danes je v švedski poslednja kmetška hiša zainteresirana za veliko kulturno delo, ki ga vrši radio. Zanimivo je, kako so Švedi to vprašanje praktično rešili. V posameznih šolskih poslopih zbero učitelji ob določenem času kmetške gospodarje ter se jim uvodoma razložijo, o čem bo govoril predavatelj-strokovnjak v radio postaji v oddajnem mestu. V sobi, kjer so zbrani gospodarji, oziroma gospodinje, se nahajajo sprejemni aparati. Tako poslušajo isto predavanje ter istočasno na tisoče kmetških gospodarjev, oziroma gospodinj. Po predavanju pa pojasnjuje poslušalcem učitelj, oziroma duhovnik težja poglavja. Prosvetni blagoslov radija je zajel švedske kmetške mase. Slično kulturno delo v prid kmetstvu vrši radio tudi v Nemčiji, kjer nameravajo število teh šol dvigniti na 600. In pri nas?

Umrljivost z različnih poklicih. V starosti od 25. do 65. leta odpade po statistiki smrtnih slučajev z ozirom na 100 duhovnikov; vrtnarjev 108, poljedelcev 114, mizarjev 148, ključavničarjev 155, čevljarjev 166, pekov 172, zidarjev 174, kovačev 175, krojačev 189, črkostavcev 193, zdravnikov 202, mesarjev 211, mlinarjev 216, gostilničarjev 274, prosjakov 338. Iz tega izhaja, da dočakajo največjo starost duhovniki in tisti, ki delajo zunaj v naravi.

To so rodbine. V Italiji je 1.532.000 rodbin z več nego 6 otroci; med temi je 447.000 rodbin s 7 otroci, 377.000 rodbin z 8 otroci, 278.000 rodbin z 9 devet otroci, 182 z 20, 87 z 21, 29 z 22 in 7 s 25 otroci. Največ otrok ima Benečija, Lombardija in Sicilija. Najštevilnejše rod-

bine nahajamo na deželi, dočim imajo uradniške rodbine po mestih najmanj otrok.

In se bo množil človeški rod . . . Vseh ljudi je na svetu 1.936.567.000; začetkom stoletja je bilo vseh prebivalcev na svetu 1.600.000.000, torej za 350.000.000 manj. V Evropi je v tej dobi narastlo število prebivalstva za približno 28 milijonov, v Afriki za 8 milijonov, v Ameriki za 29 milijonov, v Aziji pa kar za 58 milijonov, v Avstraliji in Oceaniji pa za 2 milijona. Zanimivo je, da šteje samo Azija več prebivalcev kakor Evropa, Amerika, Afrika in Avstralija skupaj.

UREDNIKOVO REŠETO

Sršeno s Prihove: Vse je lepo o šolniških itd.; važnejše so stvari, o katerih moramo razmišljati. Stvarno in trezno ter brez — štenkanja. — Cirilu s Pohorja: Kar je objavljivo, itak zagleda belega dne. Z omenjeno stvarjo pa bržkone ne bo nič. — Vsem, ki se oglašajo in se ne oglašajo pa: nobenega strahu pred rešetom ter pero v roke! — Fant iz Zamarkeve: Krivico delaš fantom in dekletom. Kaj bi jamrali in negodovali. Korajža velja.

H. R.:

Fantovski pesniški poizkusi.

Spomín.

(Tožba iz tujine.)

I.

Ob tihih in mirnih večerih,
ko v zvezdnato gledam nebo,
se mi ob spominih preteklih
orosi temotno oko.

II.

Tja misli mi moje hitijo,
kjer mirni domač je moj kraj;
pač dolgo se tam pomudijo,
saj tam je moj zemeljski raj.

III.

Usodal kako si ti kruta,
zakaj si odvedla me v svet;
po rajju tam vzdiham sirota
želim si ga zopet imet.

Drugi stanovi imajo svoje stanovske zbornice. Kmetski stan je pa nima. Zakaj je nima, je povedal neki slovenski časopis, pred nedavnim. Fantje, kaj bomo rekli mi na to? Ali bomo še čakali? Nel! Vse splošna zahteva po kmetski zbornici naj pride iz vrst kmečke mladine! Iz vrst mladih kmetiških gospodarjev. Fantje in gospodarji, kaj pravite na to? Kje in kako moramo začeti, da si ustvarimo svojo zbornico? Pridite pod lipo in povejte svoje misli. — Jože iz Dobrniča.

Proč s klici »aufbiks«. Časopisje stalno poroča, kako slovenski narod krvavi vsled grozne rane; ta rana so poboji med fanti. Iz vinograda gredo fantje na večer domov, iz gruč se čuje »aufbiks«; to je fantom druge skupine kakor petrolej na ogenj; med fanti se vname prepir in mesarsko klanje s smrtnimi žrtvami, mnogimi ranjenci ter večkratnim posedanjem po ječah, po domovih pa jok in stok. Kakor so izginile iz slovenskega naroda razne slabe strani, tako naj izginе beseda »aufbiks« ki je že povzročila toliko gorja. Pošteni fantje! Iz vaših ust naj se nikdar ne čuje nesrečonosna beseda »aufbiks-koraš«. Poštena narodna pesem naj doni iz fantovskih grl! — Fant iz Kostrivnice.

Tebi, fant! Ali si kedaj otožen, nesrečen? Dvom se poraja v srcu, razdvojenost v veri, rožno lice zatemni oblak strasti. Mladost išče srečo v šumnih zabavah . . . Fant, na tvoje srce pa tiho trka, vabi, kliče dom temeljne izobrazbe — dom duhovnih vaj v Ljubljani. Veljal! Zdaj mora zagoreti v prsih ideja za Kristusove vzore, za dobrobit sebe, drugih, naroda. Vrtnar bodi. V sramotanju vere izpovej moško svojega Boga. Kako dolgo še? se vprašujejo trpeči v Rusiji. Mi pa: kako dolgo se še obotavljamo? Pojdimo v dom duhovnih vaj, nato pokazimo v dejanju svetu sad katoliške vzgoje, v delu za katoliško akcijo. Za Boga in dom! Naš majnik naj cvete; pred Marijin oltar pa položimo venec zvestih src fantov in deklet ter molitev zlasti za žrtve v Rusiji. — Lojze od sv. Marjete pri Moškanjcih.

Iz Sv. Andraža v Slov. gor. Že vsak dan težko čakam, kedaj bo prišel težko zaželjeni in priljubljeni Naš dom v to priprosto dolinico, iz katere se malokedaj kaj sliši. Zato fantje le na plan. Pozdravljam vse fante in dekleta, naročnike in čitatelje Našega doma. Konec! Ker je uredniku tako najljubše. — Polde iz Erjavca.

Hej, fantje, vi zaspanci v Meziški dolini! Kaj se še niste nič zbudili iz zimskega spanja? Zdaj je pa vendar že čas, da se bo treba pripraviti za pomlad, ki prihaja vsa duhteča in lepa v naše kraje. V sosedni fari, v Guštanju, so imeli kmetijski tečaj, pa smo ga tudi Prevalčani obiskovali. Srčna hvala čč. gg. predavateljem, ki so nam marsikaj dobrega povedali. Vse naročnike Našega doma pozdravlja fant iz Prevalj.

Iz Sv. Vida pri Ptuj se oglašam in fantom od fare razglašam: Dne 7. marca smo zaključili naš drugi tečaj kmetsko-nadaljevalne šole. Za sklep tečaja smo napravili dne 6. marca izlet v Maribor. Naš namen je bil obiskati ter ogledati vinarsko šolo z njenim umnim gospodarstvom, sadjarsko zadrugo in njeno pravilno pakovanje sadja na ameriški način. Oglasili smo se tudi v Cirilovi tiskarni, kjer so nam gospod ravnatelj tiskarne razkazali različne tiskarske stroje. Vsem najprisrčnejša hvala. — Letos sta odšla od nas dva udeleženca tečaja, Korpič in Kurež. Postala sta gospodarja v drugih župnijah. Mislim, da jima ni žal, da sta obiskovala to šolo. — Z velikim številom udeležencev se ne moremo ravno pohvaliti. Kajti v tako veliki župniji, kakor je šentvidska, bi lahko obiskovalo ta tečaj do sto fantov. — Kolikor nas je pa, smo vztrajni. Kajti mi dobro vemo: če se bomo kaj naučili, bo to v našo korist. Tisti, ki se pa nam udeležencem posmehujejo in nas zaničujejo, bodo gotovo spoznali, česa smo se naučili. Odprle se jim bodo oči šele tedaj, ko bodo videli naša gospodarstva! Fantje! Ali so vam ljubši pretepi, poboji, alkohol, ki vam prinese nesrečo, denarne kazni, zapore itd. kakor pa kmetska šola, katera vam nudí toliko lepih nauk, kateri vam bodo enkrat v korist in hasek. Fantje! Vsi se združite ter si ustanovite kmetsko šolo s pomočjo domačega duhovnika, učiteljev ter naprednih gospodarjev. — Udeleženec tečaja A. P.

Tole pravim vsem fantom pod lipo: Ob koncu kmetske šole so nam govorili tudi sledeče: »Ne storite tako kot marsikateri učenec, ki konča ljudsko šolo, vrže knjige in zvezke v kot ter se ne zmeni več zanje, temveč izobrazjuje se še nadalje v vseh strokah svojega stanu potom strokovnih knjig in časopisov. Pristopite k svojim stanovskim organizacijam, kot je Kmet. družba, Sadj. in vrtn. društvo, Čebelarsko društvo, Kmetska zveza itd. Tudi predavanj teh društev se udeležujte in

tudi poučnih izletov. Kmetovalca, Sadjarja in vrtnarja, Čebelarja itd. tudi čitate in storite ne kot marsikdo, ki je sicer v društvu in dobiva časopis, ki ga pa ne čita. Tako ima od društva prav malo koristi. O morebitnih izkušnjah listu poročajte in če česa ne veste, vprašajte, nar kar boste v listu dobili odgovor. Te ga se držimo vsi! — Fant iz Šostanja.

Izobrazujmo se. Časi, v katerih živimo, zahtevajo, da se tudi podeželska mladina izobrazuje. Dežela je glavni ekonomski izvor moči in življenja naše zemlje. Napredek pa je tam, kjer s krepko, marljivo in vztrajno roko sodeluje tudi bistri duh. Da pa omogočimo svojemu duhu zmožnost in dovtornost za vse dobro in koristno, treba ga je izoblikovati kakor primore umetnik, ki z brušenjem zlahkemu kamnu da čimvečjo vrednost. To doseči pa se zamore edino s pilo izobrazbe. Danes se v tem pogledu precej greši. Dasi korist izobrazbe sicer že mnogi uvidevajo, ipak pa se še najdejo stari kmetje, ki se temu protivijo, češ, kmetu ni treba znanja, nego samo moči, da izvršuje svoje težke posle ter da na ta način preživlja svojo družino. V tem nazoru naposled mnogi ostanejo mučniki skozi celo svoje življenje. Naša sodobna podeželska mladina ne sme v tem pravcu, ki je napačen, dalje. Ona mora stremeti k luči, ki sveti v jasnejše čase. Ona ravno je bodočnost, za katero moramo biti vnaprej pripravljene z zadostnim znanjem in s spoznanjem. K temu cilju pa nam uglaja pot prvič čitanje različnih časopisov ter poučnih in strokovnih knjig. Na drugi strani pa nam nudijo priliko k temu razna društva in predavanja. Zatorej fantje: razgibajmo društva, posečajmo predavanja. — Fant s Pohorja.

DEKLIŠKE GREDICE

Urejuje Mar. Štupca, predsednica osredn. vodstva DZ.

Moja poštna torbica se je tekom zadnjega časa zopet tako napolnila, da moram prositi g. urednika, naj vzame danes pred vsem to-le gradivo. Lepe pozdrave iz moje bolniške sobice vsem dekletom.

Iz moje poštnice.

Francka: Tvoje veselo zaupanje me res veseli. Le odkritosrčno povej doma,

ako Ti je treba zdravniške pomoči. Reci staršem: »Ko bom zdrava, bom lažje in mnogo več delala, ljubi starši. Smrt ni najhujše; dolgoletno bolehanje in hiranje je dražje in težje nego enkratno temeljito zdravljenje. Ljubi starši, ko vi zbolite ali če boste bolehati na stare dni, vam bom rada, rada postregla in se vam tako posebno hvaležna kazala, ako imate zdaj stroške zavoljo mene.« Poleg zdravljenja pa ne pozabi iskrene molitve, pa boš zopet vesela in zdrava.

Vsem, ki mi pišejo: Prosim, dostavite vselej ves svoj naslov in poslednjo pošto, da lažje odgovorim. Tiste, ki žele hitrega odgovora, naj priložijo znakom; ne morete si misliti, koliko poštne se mi nabere vsaki mesec.

Dragica iz Bistrice: Prav imaš, da bi katoliški list ne smel sprejemati tako ostudnih reklamnih slik, kakor jo je »Slovenec« 16. jan. na osmi strani. Tvoj nežni dekliški čut je bil užaljen, tudi jaz v globino srca.

Trezika iz Haloz: Par stavkov iz Tvojih lepih pisem pa moram tu priobčiti, drugim v spodbudo in zgled. — Pravkar sem prečitala vso knjigo »Sadni izbor za Slovenijo« in kako vesela sem, da imamo v našem sadovnjaku večino vseh navedenih jablan. Ko bodo v jeseni obložena s sadjem, vas povabim, da pridete, draga naša predsednica in mama pogledat tudi k nam. Vam hočem pokazati vsa drevesa in vrtnice, ki sem jih sama cepila. Ena jablana mi je že prvo leto poglana nad en meter visoko šibo. Tudi trsje znam cepiti, oče so me vsemu privadili, ker nimam nobenega brata. — Ali je to vzor deklet, ki tako vse prime! Zdjaj pa fantje, ali znate tudi Vi tako vsi sukati cepilni nož? Ste se to zimo kaj udomačili v sadjarstvu? Ali znate, kolikega gospodarškega, pa tudi vzgojnega pomena je za dekleta in fante, ako se resno oprimejo te panoge našega kmetijstva? Kdor še ni začel, pa se naj zdaj pridruži. Dekleta, ne recite: »To je za fante« in fantje ne recite: »To je za dekleta«, vsi na noge. Naši kraji, naše podnebje, naša zemlja so kakor nalašč za sadjarstvo, ki nam obeta več nego hmelj in gorica.

Micka iz Ptujkega polja: Prav rada ustrezem Tvoji želji in opozorim tu vsa dekleta na 5. številko »Kmetovalca«, kjer je naštetih deset zapovedi za kurjere, na strani 42. Da, da, tudi meni se gabi in usmili perutnina, ako jo vidim piti gnojnico itd. Na dekliških sestankih bi morale čitati take stvari, ljube moje bodoče gospodinje.

Organistova Cilka: Da, tudi Tvoj navset pride sem: Dekleta, zdaj pa le čitajte zadnjo prilogo »Mladike«; konec je nespodobnih, prekratkih kril; te prepustimo edinole sportnikom. Me pa bomo čimprej si nabavile mnogo nagubana daljša krila; tiste pa, ki nastopajo v pevskih zborih, na odru pri koncertu, morajo imeti še daljša krila, blizu do gležnja. Hvala Bogu! Saj je res bil skrajni čas, da se je odpravila ta razuzdanost mode. Tudi pri vratu bodi lepo zapeta bluza in rokavi morajo biti čez komolec. Živela spodobna moda!

Planinska roža. Zelo rada se pomudim pri Dekliških gredicah v ND. Res, tu je zame najlepši kotichek v tem listu. Prišla mi je misel, da bi tudi jaz kaj poročala o miljeni naši vasi, o prijateljicah in o čem drugem. Gotovo mi boste dali majhen prostorček v gredicah. Zelo bi me veselilo, ako bi tam čitala to svoje pisemce. Bojim se pač, da bi mi ne pustili saditi nekaj cvetk v vašo obširno gredo. — Imenujem se »planinska roža«, ker sem zrastle visoko gori na zelenem Pohorju. Moj dom je tih in samotn. To mi najbolj ugaja, ker ljubim mir in tihoto. Nikjer si ne iščem družbe. Imela sem prijateljico, ta me je zapustila, zdaj pa ne maram nobene več. Odzdaj so mi najljubše prijateljice visoke, zelene planine, dika in kras mile mi Slovenije, preljube domovine. Kdo bi vas ne ljubil, komu se ne taje srce ob pogledu na vašo veličastno krasoto? Kako ste dražestne ob zahajajočem solncu, kako divne, kadar razlije blede mesec svojo mehko svetlobo na vas! Ob dragi mi klopici pred našo hišo sem prebila toliko srečnih ur; tu se mi nudi čaroben razgled na vso okolico blizu in daleč naokrog. V moji duši odmeva pesem Gregorčičeva: O zlatih dni spomin — me vleče na planine — po njih srce mi gine — saj jaz planin sem sin. — Draga dekleta! Saj tudi ve ljubite krasno naravo, dar neskončno usmiljenega, dobrotljivega Očeta, ki nam razodeva svojo vsemogočnost in očetovsko skrb in ljubezen. Koliko neizmernih zakladov je skrila Njegova roka le v naše krasno zeleno Pohorje! Pozdravljene.

Velespoštovana gospodična! Tudi jaz sem ena izmed tistih porednic, ki prvo, ko dobim v roke Naš dom, prečitam Dekliške gredice. Koliko veselja imam z njimi. Dovolite mi, da izrazim tu svoja čustva hvaležnosti, zahvale in udanosti za Vašo neumorno požrtvovalnost. Ah koliko zlatih nauk, koliko zlahtnih rožic je tu nasajenih. Z največjim veseljem

gledam Vašo sliko v drugi številki ND. Že samo iz slike berem, da tu bije ljubeče srce samo za mladino in njeno korist. Tisoč najlepših pozdravov Vam pošilja udana Polonka.

Mička iz L. Tvoje pisemce je tako lepo, da ga morajo čitati tudi druga dekleta. Hvala Ti za veselje, ki si mi ga z njim pripravila. — Zahvaljujem za poslana predavanja. Hotela sem si vse prepisati, ker pa imam tako malo časa, nisem mogla prej. Najlepše se vam zahvaljujem za vašo materinsko skrb in vas zagotavljam, da hočemo upoštevati vaše nauke in uravnati svoje življenje po njih! Da, ako bo kdaj mogoče, priti vam v našo sredo, boste lahko rekli: res, prišla sem med prava, krščanska, vzorna dekleta! Do takrat pa ostanite naša dobra in skrbna mamica in me vaše vdane hčerke.

Savinjska Tonika. Ej, sestre v Dekliških gredicah, ste videle Savinjčana?! Ampak Tončkin »halo« ni veljal tem, ki ljubijo svoj in Naš dom, ker ti navadno ne zaidejo v mlakuže, v katerih se fant oblati. Senčica pod lipo ND, naj postane prijatna tudi tistim fantom, ki ostavljajo svoj dom nedeljske popoldneve, večere in noči ter tavajo po napačnih potih; v domačem krogu naj prijazno kramljajo mesto, da prodajajo svojo ljubeznivost »noricam«, ki jim lilij ni mar; taki fantje so tudi vitezi dekletovih belih stezic. Ob takih pridnih, modrih naših fantih ne bodo propadali in propadli slov. domovi.

Sladkagora: Vsem vrlim dekletom hvala za pozdrave in molitve; sama nisem mislila, da bo treba toliko moliti, predno ozdravim. Da, da, zdravje curkom odide, pa po niti pride, pravi Slomšek, tako se godi tudi meni. Le dekleta skrbite za zdravje in ubogajte pravočasno, da potem ni vsak napor zaman. Spomladi se mnogi ljudje prehlade, ker utrujeni sedejo na trato ali zemljo; to je zelo nevarno, ker je zemlja še vlažna. Tudi na vetru stati in peti, ko si razvročena, je marsikateri prineslo jetiko. Ako poješ, ko hodiš, to je zdravo, le veter, ta je nosilec bolezni. Naj ti bo pravilo: razgreta ne stoj na vetru, razgreta ne pij in če si še tako žejnal Daruj za verne duše v vicah svojo žejo, pa ti bo v zaslužnje. Že Slomšek je pisal: »Če si razgret, pojej prej kos kruha, predno piješ! To pa je kriva vera, da moraš piti žganje, brinjevec itd., ako si razgreta, potem se ne prehladiš. Ne, ne! Ogrni se, četudi ti je vroče, ogni se vetru in pij le to ple stvari; mleko, kavo, čaj ali nič, dokler se nisi ohladila.

Zofka iz S.: Nič se ni treba sramovati, ako si slabo pisala. Teža pa vendar stari ne bodo zamerili, ako se ob nedeljah vadiš v lepem pisanju. Vsako nedeljo popoldan bi morala dekleta vsaj eno uro posvetiti svoji naobrazbi s tem, da bi en četrt ure pisale, tri četrt ure pa čitale ali se kako lepo pesmico učile na pamet. Kaj naj pišem? Vsaka imej mal zvezek, tam si zapiše par lepih naukov, ki jih je bila posebno vesela ta dan, bodisi v cerkvenem govoru ali v društvu, ali so jih govorili kje stari ljudje ali pa si jih kje čitala. Tako dobiš v časom celo zbirko lepih naukov za življenje in ti bodo nekda lep spomin na mlade dni. Pa zapomni si: le malo si zapiši naenkrat, dva, tri stavke, a to zapiši lepo, s n a ž n o, č i t l j i v o. Zraven zapiši ime tistega, ki jih je govoril in dan in mesec, to je datum. Najlepše se piše datum z arabsko in rimsko številko, n. pr. tretji majnik tako: 3. V. 1930. Navadno pozablajo ljudje pike zraven številk in tako nastane nejasnost. Vsako pismo bi moralo imeti datum, tako se lepo vadiš.

Slovenka v Zagrebu. Tudi jaz sem z veliko žalostjo čitala, da sta si zopet dve Slovenki, mladi služkinji, v Zagrebu vzele življenje. Ako bi bile v Marijini družbi zveste članice, bi se to ne moglo zgoditi. Nad vse organizacije gre Marijina družba. Tam najdeš tudi najsižirnejše zvesto prijateljico. Ve bi se morale organizirati od ulice do ulice, od hiše do hiše, dokler bi ne bile vse, prav vse, pod Marijino zastavo. To pa vas naj ne moti in ne odvrtače ali poje te slovensko ali hrvaško, saj sta si tako slična oba jezika. Hrvaška za nas pač ni tujina, ker lahko prvi teden razumeš malone vse; koliko trpijo Slovenke, ki pridejo v daljno tujino, kjer si s solzami pojo: Jaz tujec nikogar ne poznam, — in sred ljudi povsod sem sam. — Le z ljubeznijo in z veliko dušo se rade udeležujte hrvaških pridig in pojte lepe hrvaške pesmi.

Sv. Andraž v Slov. gor. Preljubo spomladansko solnce nam je zbudilo cvetlice iz odrevenele zemlje, ki naj lepo cvetejo v čast Bogu in Mariji; ptičke s svojim žvrgolenjem naznanjajo, da je zdaj najprijetnejši čas, zbujajočega se mladega življenja. Tako naj bo tudi v Našem domu, da bi zasijalo solnce ljubezni na svojo mladino; s svojimi žarki tako milo posije v dekliška srca ter jim zakliče: vzdramite se, pokažite se, da ste nedolžne cvetke slovenske zemlje. Sirom domovine berno v Našem domu o življenski dobi deklet; tudi v naši župniji nam navdušeno

bijejo srca v sveti navdušenosti za lepi cvet in čisti rod, ki še ni izumrl; imamo blizu 90 pridnih družbenic, ki lepo služijo Bogu, ter so vredne hčere matere Slave. Vse bralke Našega doma pozdravlja dekleta od Andraža.

Sv. Marjeta pri Ptuj: Vsem čitateljcam Našega doma iskren sestriški pozdrav. Topli pomladanski dnevi nas kličejo na delo; delamo pa tudi in se radujemo v našem »Slomškovem domu«. Tu si bistrimo glave in si klesemo kremenite značaje v naših dekliških organizacijah. Zelo obžalujemo, da nam je predpust ugrabil našo požrtvovalno predsednico Miciko Bezjak. (Meni pa je prav, ako se poroče najpridnejša dekleta; take bodo vrle gospodinje in zveste krščanske matere. Štupca.) Hočemo znova začeti pod vodstvom naše nove predsednice, ki jo naj Bog živi! — Vrla dekleta pri Sv. Marjeti! Le vztrajajte in v složni ljubezni naprej za najplemenitejšimi kršč. ideali! (Štupca.)

Jürek kramlja. Rudolf Košir. Ali misliš, da »žejnogrlec« ni zmogel drugega, ko piti in zopet piti? Sedaj je abstinenca v modi in tudi jaz sem postal moderen. Močeradovo vodo pa moraš pokusiti in videl boš, kako tekne in kako zdravilno moč ima. Oh, ko bi se je lotili vsi pijančki; kmalu bi »štrbunknili« in ne bi jih bilo več! Morda je tudi Tebi potrebno to zdravilo?! Posluži se ga in poročaj o uspehu! — B a j c R a f a e l. Drugič moraš početi dobiti dinarsko znamko, ko boš zopet poslal rešitev ugank. — J. R e m i c. Uganke še pošlji! — F r a n c Š t r u k e l j. Veš, g. Žreb je zelo muhast! Gotovo si se mu kaj zameril. Glej, da se poboljšaš! — J o ž e f N o v a k. Prav lepa hvala za voščilo za god. Ker pa je Jürek res »blaga duša«, skrbi za zdravje in še bolj pazi na »štrbunke«, ni šel rakom žvižgat, ampak rajši upravi Našega doma in je tej izročil 10 Din. Toda na sebe tudi nisem pozabil. Ali kako je bilo to mogoče: Volk sit in ovca cela? To pa brihtni Joža ugani sam! Pri uganki mi pregovor prav nič ne ugaja. — J u l k a i z P o l j č a n. Ti navihanka! Praviš, da nimaš časa, pa greš sestavljat tako originalno pismo-brzojavko. Veš, da sem skoraj počil od smeha. Glej, da tako nevarnost v bodoče odstraniš! Sicer pa sem vesel, da si polna židane volje kljub vsem neprilikam in udarcem življenja. — Vsem najlepša hvala za pirhe, alelujo in veliko-nočno veselje, ki ste mi ga poslali za Veliko noč!

Zagoneten napis.
(Josip Hočevar. — 7 točk.)

L⁵ — e⁴ — n² — a⁵ — o² — j⁶ — f³
s² — b⁴ — g⁷ — p⁸ — v¹ — c³ — d⁶.

Iz dramatike.

(Franjo Tanjšek. — 6 točk.)

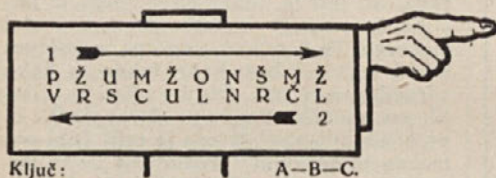
»Ljudski oder« iz Št. Andraža je v preteklem letu uprizoril sledeče igre:

5. VIII. Mutasti muzikant,
2. II. Materinsko srce,
5. I. Stari Ilija,
5. V. Župan stilmondski,
4. IV. Miklova Zala,
2. VI. Rdeči nosovi.

V programu je imel še eno igro, ki je pa radi časovnih neprilik ni mogel uprizoriti. Kako se imenuje ta igra?

Kažipot.

(Vitanjčan. — 15 točk.)

Ključ: A-B-C.

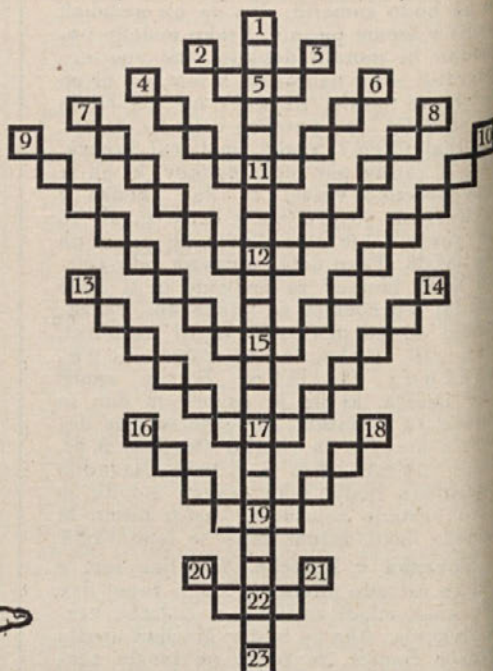
Rešitve pošljite do 15. maja. Nagrade: 40 Din za 40 točk, lepa knjiga za 25 točk.

Rešitev ugank: Posetnica: Mesarski pomočnik. — Konjiček: Kalvarijo svojo naš rod je imel — in dneve prebridke trpljenja, — a zdaj mu rešitve je zor zažareli. — napočil mu dan je vstajenjal Simon Gregorčič. — Lira: Jemlji vsako četrto črko (»lira«) naprej in nazaj (» ← → «), dobiš; Sem pevec in peti — je vse mi na sveti: — saj dani so glasi, — da pojem si včas; — zakaj bi ne pel? — Križaljka: Besede so Vodoravno: 1. kol, 3. svoboda, 6. Arabija, 10. ki, 11. arija, 13. od, 14. ilo, 16. Ananija, 18. ona, 19. amen, 21. para, 23. Aron, 24. Krek, 25. grad, 28. Iran, 30. ara, 31. alkohol, 35. nos, 37. na, 38. ornat, 39. ta, 40. Amerika, 41. nogomet. — Navpično: 1. karat, 2. lajik, 3. ski, 4. vila, 5. dan, 7. raj, 8. Jona, 9. Ada, 12. in, 15. omara, 16. anoda, 17. april, 18. orkan, 20. era, 22. aer, 25. gram, 26. ikra, 27. uhan, 29. note, 30. Ana, 32. lok, 33. on, 34. Oto, 36. sat.

Rešilci: Franc Mohorič (40); Alfonz Gams (40); Franc Štrukelj (40); Jožef Mlakar (40); Franc Sodja (40); Jernej Kladenšek (25); Radoslav (25); Jug Franjo (40); Bajc Rafael (40); Tončka Skremka (25); Jakob Šešerko (25); Franjo Arnšek (25); Lovro Jan (25); Josip Gutovnik (25); Franc Oražem (25); Ignac Čeh (27); Ela Cencelj (40); Jožef Novak (40); Lizika Kropelj (25); Tončka iz Poljčan (40); Micika iz Laporja (40); Škrjanc Franc (25); Javornik Alojz (25); Skubic Avgust (25); Anton Ravnikar (25); Hočevar Jože (25); Julka iz Poljčan (40).

Nagrado dobila: Franc Sodja; Radoslav.

Križaljka »deltoid«,
(Slavko Žličar. — 12 točk.)

Besede pomenijo: 1—23 rojstni kraj slov. pisatelja, 5—2 orodje, 5—3 svetopisemska oseba, 11—4 ptica, 11—6 rokodelc, 12—7 država v Ameriki, 12—8 mesto v Jugoslaviji, 15—9 cesta, 15—10 vžigalica, 17—13 poljska delavka, 17—14 shramba, 19—16 žensko ime, 19—18 prerok, 22—20 žensko ime, 22—21 kratica.

KMETOVALCI!

Gnojite z apnenim dušikom, s tem najbolj cenim,
učinkovitim in rentabilnim dušičnim
gnojilom

domačega proizvoda!

Z apnenim dušikom
ne dajemo zemlji samo dušika,
marveč tudi apna.

Tudi
žlahtna vinska trta
je za apneni dušik prav posebno hvaležna.

Navodila o načinu uporabe, o
potrebni količinah, o rentabil-
nosti, dobaviteljih, uspehih in
cenah apnenega dušika daje
proizvajalec:

Tvornica za dušik d.d. Ruše
pošta Ruše pri Mariboru.

V tej tvornici se tudi dobiva mešanica

„Nitrofoskal Ruše“,

napravljena na poseben paten-
tiran način iz gnojil:

apneni dušik+kalijeva sol+superfosfat

Zdravilišče Rogaška Slatina

Najlepše in najbolj
moderno urejeno
zdravilišče Kralje-
vine Jugoslavije.

Svetovnoznani zdravilni vreli:

„TEMPEL“
„STYRIA“
„DONATI“

Zdravljenje vseh želodčnih in črevesnih bo-
lezni, boleznih mehurja, žolčnih kamnov, srca,
ledvic in jeter.

Pred- in posezona:

1. V. do 15. VI. in od 1. do 30. IX.

Glavna sezona:

15. VI. do 31. VIII.

**Najboljši čas za zdravljenje je pred in po
glavni sezoni!**

Cene zmerne. Izven glavne sezone znatni po-
pusti. Igra vojaška godba. Največji komfort.
— Radio. — Zdravniki-specialisti. — Rönt-
gen. — Prometne zveze zelo ugodne. — Na
železnici posebni popusti.

Razpošiljanje mineralne vode.

Zahtevajte prospekte!

Ravnateljstvo zdravilišča.

